

Sygn. akt IV U 186/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 kwietnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Kazimierz Kostrzewa

Protokolant: protokolant sądowy Marta Bartusiak

po rozpoznaniu w dniu 21 kwietnia 2015 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania L. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 19 grudnia 2014 roku nr (...)

w sprawie L. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu L. R. emeryturę od dnia 01 października 2014 roku,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz odwołującego L. R. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IVU 186/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 21 kwietnia 2015 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. decyzją z dnia 19.12.2014 r. odmówił L. R. przyznania emerytury na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162 poz 1118 z zm), ponieważ nie spełnia warunków niezbędnych do ustalenia prawa do tego świadczenia, gdyż nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 01.02.1974 r. do 31.08.1984 r. w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w T., ponieważ występują niezgodności co rodzaju zajmowanych stanowisk w dostępnej dokumentacji pracowniczej brygadzista – pracownik fizyczny.

L. R. w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany i przyznania mu emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ pracował jako brygadzista – pracownik fizyczny w okresie od 01.02.1974 r. do 31.08.1984 r. przez cały okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w T.. Była to praca w warunkach szkodliwych co zamierza wykazać zeznaniami świadków i własnymi zeznaniami

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie w związku z niespełnieniem przez odwołującego przesłanek z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z przyczyn podanych w uzasadnieniu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

L. R. urodzony w dniu (...) ukończył 60 lat. Odwołujący legitymuje się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 27 lat na dzień 01.01.1999 r. Wymiar czasu pracy w szczególnych warunkach uznany przez organ rentowy wynosi 13 lat, 5 miesięcy i 21 dni: od 01.09.1984 r. do 31.12.1998 r.

/okoliczności bezsporne/

W dniu 29.10.2014 r. odwołujący wystąpił z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury. Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

/dowód: wniosek z dnia 29.10.2014 r. –k. 1-8 ar/.

Odwołujący w okresie od 01.02.1974 r. do 31.08.1984 r. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) w T. na stanowisku kopacz bitumiarz. Jego praca na tym stanowisku polegała na układaniu ręcznym za pomocą łopaty mas bitumicznych na drogach nowobudowanych w tym na wykonywaniu wszystkich prac pomocniczych i na remontowaniu dróg już istniejących tj. na łataniu dziur oraz na modernizacji już istniejących dróg. Był brygadzystą i obok wykonywania tej pracy kierował pracą pracujących w jego brygadzie pozostałych 4-6 bitumiarzy. Odwołujący nie pracował na stanowisku umysłowym, ale robotniczym. Pracę tę wykonywał stale w wymiarze pełnego etatu. Pracodawca wprowadził nazwę stanowiska kopacz bitumiarz, aby pracownicy wykonywali też inne konieczne prace przy układaniu drogi i kopaniu. Odwołujący pracował w oddziale w M., gdzie robiono między innymi odcinki doświadczalne dróg na bazie mas bitumicznych produkowanych na emulsjach asfaltowych. Także w zimie wykonywał prace jako bitumiarz, ponieważ wtedy gotował asfalt w kotłach tzw. „rajzerach” i w uszkodzonych miejscach naprawiał drogę. Nie przebywał na urlopie bezpłatnym. Następca prawny pracodawcy Przedsiębiorstwo (...) S.A. w T. wystawił mu świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, zgodnie z którym odwołujący w okresie od 01.02.1974 r. do 31.08.1984 r. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kopacz- bitumiarz wymienionym w wykazie A nr IX poz. 5 pkt. 1 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia Nr 64 Ministra Komunikacji z dnia 29.06.1983 r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu Komunikacji, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej /Dz. UM. K. Nr 10/83 poz. 77/.

/dowód: świadectwo pracy z dnia 03.09.1984 r. – k. 28 as,

świadectwo wykonywania pracy w war. szczeg. –k. 31 ar,

zaświadczenie z dnia 23.05.1984 r. –k. 51 ar,

akta osobowe

zeznania świadka Z. G. –k. 42-43 as,

zeznania świadka M. S. –k. 43 as,

zeznania odwołującego –k. 43-44 as/.

Sąd zaakceptował zeznania świadków: Z. G. i M. S. potwierdzające, że L. R. wykonywał w sposób ciągły i stale pracę w szczególnych warunkach w wymiarze pełnego etatu w (...) w T. na stanowisku kopacz bitumiarz od 01.02.1974 r. do 31.08.1984 r. Sąd w całości dał wiarę zeznaniom świadków, którzy pracowali u tego samego pracodawcy jako współpracownicy i przełożeni odwołującego na przestrzeni spornego okresu i potwierdzili rodzaj pracy wykonywanej przez odwołującego, bowiem w sposób spójny i konsekwentny wskazywali, iż w tym okresie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku bitumiarz kopacz. Jego praca polegała na układaniu ręcznym za pomocą łopaty mas bitumicznych na drogach nowobudowanych w tym na wykonywaniu wszystkich prac pomocniczych i na

remontowaniu dróg już istniejących tj. na łataniu dziur oraz na modernizacji już istniejących dróg. Prace tą wykonywał także w zimie, ponieważ wtedy gotował asfalt w kotłach tzw. „rajzerach” i w uszkodzonych miejscach naprawiał drogę.

Także zeznania odwołującego Sąd uznał za wiarygodne, ponieważ były spójne konsekwentne i nie zawierały wewnętrznych sprzeczności. Depozycje te potwierdziły wypowiedzi świadków współpracowników odwołującego i dowody z dokumentów.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów, w szczególności zalegających w aktach rentowych, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości Sądu, zarówno treść jak i forma dokumentów nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich jakie należałoby uwzględnić urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego w tym wynikającego z art. 244 i art.245 kpc. W ocenie Sądu w dokumentacji tej nie istnieją rozbieżności, które podważałyby ustalenie, że odwołujący pracował w warunkach szczególnych w spornym okresie.

Sąd rozważył, co następuje:

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie czy L. R. przysługuje prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei art. 32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.). Z §1 Rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. §4 pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Kwestią sporną pomiędzy stronami było ustalenie, czy L. R. był zatrudniony w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w (...) w T. na stanowisku kopacz bitumiarz od 01.02.1974 r. do 31.08.1984 r., skoro organ rentowy kwestionuje fakt pracy w szczególnych warunkach w oparciu o świadectwo pracy, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, akta osobowe, zeznania świadków oraz jego własne zeznania.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji. Natomiast w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia (§ 4 ust. 3). W myśl § 21 ust. 1, 4 i 5 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 22 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85 wyjaśnił, że w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art. 473 kpc, który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udowodniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyr. SN z dnia 02.02.1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239). Skoro więc w niniejszej sprawie organ rentowy kwestionował fakt pracy w szczególnych warunkach wskazując na niezgodności co rodzaju zajmowanych stanowisk w dostępnej dokumentacji pracowniczej brygadzista – pracownik fizyczny, zasadnym stało się ustalenie okoliczności w jakich odwołujący świadczył pracę w spornym okresie od 01.02.1974 r. do 31.08.1984 r. na podstawie zeznań świadków, jego zeznań oraz dowodów z dokumentów. W oparciu o nie Sąd ustalił, iż odwołujący był zatrudniony w szczególnych warunkach na stanowisku bitumiarz-kopacz. Jego praca na tym stanowisku polegała na układaniu ręcznym za pomocą łopaty mas bitumicznych na drogach nowobudowanych w tym na wykonywaniu wszystkich prac pomocniczych i na remontowaniu dróg już istniejących tj. na łataniu dziur oraz na modernizacji już istniejących dróg. Był brygadzystą i obok wykonywania tej pracy kierował pracą pracujących w jego brygadzie pozostałych 4-6 bitumiarzy. Odwołujący nie pracował na stanowisku umysłowym, ale robotniczym. Pracę tę wykonywał stale w wymiarze pełnego etatu. Pracodawca wprowadził nazwę stanowiska kopacz bitumiarz, aby pracownicy wykonywali też inne konieczne prace przy układaniu drogi i kopaniu. Odwołujący pracował w oddziale w M., gdzie robiono między innymi odcinki doświadczone dróg na bazie mas bitumicznych produkowanych na emulsjach asfaltowych. Także w zimie wykonywał prace jako bitumiarz, ponieważ wtedy gotował asfalt w kotłach tzw. „rajzerach” i w uszkodzonych miejscach naprawiał drogę. Pracę tę wykonywał stale w wymiarze pełnego etatu. Praca na tym stanowisku została zaliczona zgodnie z wykazem A dział IX pkt. 5 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, do prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego tj. wykonywał prace bitumiarzy i przy produkcji asfaltobetonu. Po uwzględnieniu wyżej wskazanego okresu obok już uznanego przez organ rentowy okresu pracy w warunkach szczególnych odwołujący legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych określonym w wykazie A w wymiarze co najmniej 15 lat.

Biorąc powyższe ustalenia pod uwagę odwołujący spełnia przesłanki do przyznania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach, wynikające z treści art. 32 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a w szczególności § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. nr 8, poz. 43 z póź. zm). L. R. osiągnął bowiem wiek 60 lat (18.08.2011 r.), posiada wymagany okres zatrudnienia ponad 25 lat, a przede wszystkim spełnia kwestionowaną dotąd przez organ rentowy przesłankę w postaci co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ po uznaniu mu spornego okresu pracy w warunkach szczególnych tj. od 01.02.1974 r. do 31.08.1984 r., kiedy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako bitumiarz kopacz legitymuje się obok już uznanego okresu od 01.09.1984 r. do 31.12.1998 r. ponad 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Mając na względzie powyższe Sąd w pkt. 1 wyroku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu emeryturę od dnia 01.10.2014 r. tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku zgodnie z art. 129 ust. 1 powołanej ustawy oraz na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i art.477¹⁴ §2 k.p.c.

Odwołujący w toku postępowania korzystał z pomocy pełnomocnika i Sąd na podstawie art. 98 kpc w zw. z §11 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 490) zasądził na rzecz odwołującego od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.